

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P8_TA(2019)0127

Oikeus rauhanomaiseen mielenosoitukseen ja oikeasuhteinen voimankäyttö

Euroopan parlamentin päätöslauselma 14. helmikuuta 2019 oikeudesta rauhanomaiseen mielenosoitukseen ja oikeasuhteisesta voimankäytöstä (2019/2569(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon EU:n perussopimukset ja erityisesti Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2, 3, 4, 6 ja 7 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä 'perusoikeuskirja'),
- ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja siihen liittyvän Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön,
- ottaa huomioon 16. tammikuuta 2019 antamansa päätöslauselman perusoikeuksien tilanteesta Euroopan unionissa vuonna 2017¹,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 123 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, demokratia, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina; toteaa, että nämä ovat jäsenvaltioille yhteisiä arvoja yhteiskunnassa, jolle on ominaista moniarvoisuus, syrjimättömyys, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuu sekä naisten ja miesten tasa-arvo;
- B. katsoo, että oikeusvaltio on demokratian selkäranka ja yksi unionin peruseriaatteista ja että unioni toimii sen keskinäistä luottamusta koskevan olettan perusteella, että jäsenvaltiot noudattavat demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja perusoikeuksia, sellaisina kuin ne vahvistetaan perusoikeuskirjassa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa;
- C. toteaa, että unioni on sitoutunut kunnioittamaan sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta sekä yhdistymis- ja kokoontumisvapautta;
- D. ottaa huomioon, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 11 artiklassa ja perusoikeuskirjan 12 artiklassa säädetään, että jokaisella on oikeus rauhanomaiseen

¹ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2019)0032.

kokoontumisvapauten ja yhdistymisvapauten muiden kanssa, mukaan lukien oikeus perustaa ammattiyhdistyksiä ja liittyä niihin etujensa puolustamiseksi;

- E. ottaa huomioon, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 11 artiklassa määrätään, että ”(n)äiden oikeuksien käyttämiselle ei saa asettaa muita kuin sellaisia rajoituksia, joista on säädetty laissa ja jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa kansallisen ja yleisen turvallisuuden vuoksi, epäjärjestyksen tai rikollisuuden estämiseksi, terveyden tai moraalin suojaamiseksi, tai muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi”;
- F. ottaa huomioon, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 11 artiklassa todetaan myös, että kokoontumisvapaus ”ei estä laillisten rajoitusten asettamista asevoimiin, poliisiin tai valtionhallintoon kuuluviin nähden heidän käyttäessään näitä oikeuksia”;
- G. ottaa huomioon, että perusoikeuskirjan 12 artiklassa todetaan lisäksi, että ”(u)nionin tason poliittiset puolueet myötävaikuttavat unionin kansalaisten poliittisen tahdon ilmaisemiseen”;
- H. katsoo, että yhdistymisvapautta olisi suojeltava; ottaa huomioon, että vireä kansalaisyhteiskunta ja moniarvoiset tiedotusvälineet ovat keskeisessä asemassa pyrittäessä edistämään avointa ja moniarvoista yhteiskuntaa ja kansalaisten osallistumista demokraattiseen prosessiin sekä lujittamaan hallitusten vastuuvollisuutta;
- I. ottaa huomioon, että kokoontumisvapaus liittyy erottamattomasti sananvapauteen, joka on vahvistettu perusoikeuskirjan 11 artiklassa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklassa, joissa todetaan, että jokaisella on oikeus sananvapauteen ja että kyseinen oikeus sisältää mielipiteenvapauden sekä vapauden vastaanottaa ja levittää tietoja tai ajatuksia viranomaisten siihen puuttumatta ja alueellisista rajoista riippumatta;
- J. ottaa huomioon, että koska näiden vapauksien käyttöön liittyy velvollisuuksia ja vastuuta, se voidaan asettaa sellaisten muodollisuuksien, ehtojen, rajoitusten ja rangaistusten alaiseksi, joista on säädetty laissa ja jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa kansallisen turvallisuuden, alueellisen koskemattomuuden tai yleisen turvallisuuden vuoksi, epäjärjestyksen tai rikollisuuden estämiseksi, terveyden tai moraalin suojaamiseksi, muiden henkilöiden maineen tai oikeuksien turvaamiseksi, luottamuksellisten tietojen paljastumisen estämiseksi, tai tuomioistuinten arvovallan ja puolueettomuuden varmistamiseksi, kuten Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklassa määrätään;
- K. toteaa, että perusoikeuskirjan 52 artiklan mukaan ”(t)ässä perusoikeuskirjassa tunnustettujen oikeuksien ja vapauksien käyttämistä voidaan rajoittaa ainoastaan lailla sekä kyseisten oikeuksien ja vapauksien keskeistä sisältöä kunnioittaen”;
- L. ottaa huomioon, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaan EU kunnioittaa kaikkien jäsenvaltioiden ”keskeisiä valtion tehtäviä, erityisesti niitä, joiden tavoitteena on valtion alueellisen koskemattomuuden turvaaminen, yleisen järjestyksen ylläpitäminen sekä kansallisen turvallisuuden takaaminen”; kun taas ”(e)rityisesti kansallinen turvallisuus on edelleen yksinomaan kunkin jäsenvaltion vastuulla”;

- M. toteaa, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan perusoikeuksia ja kansalaisvapauksia rajoitettaessa on aina noudatettava laillisuuden, tarpeellisuuden ja suhteellisuuden periaatteita;
- N. ottaa huomioon, että lainvalvontaviranomaisia on useissa jäsenvaltioissa arvosteltu mielenosoitusoikeuden heikentämisestä ja liiallisesta voimankäytöstä;
1. kehottaa jäsenvaltioita kunnioittamaan rauhanomaista kokoontumisvapautta, yhdistymisvapautta ja sananvapautta koskevia oikeuksia;
 2. korostaa, että julkinen keskustelu on demokraattisten yhteiskuntien toiminnan elinehto;
 3. tuomitsee sen, että useissa jäsenvaltioissa on viime vuosina hyväksytty kokoontumisvapautta rajoittavia lakeja;
 4. tuomitsee viranomaisten väkivaltaiset ja kohtuuttomat toimenpiteet protestien ja rauhanomaisten mielenosoitusten aikana; kehottaa asiasta vastaavia viranomaisia varmistamaan avoimen, puolueettoman, riippumattoman ja tehokkaan tutkinnan tapauksista, joissa voimankäytön epäillään tai väitetään olleen kohtuutonta; muistuttaa, että lainvalvonnasta vastaavien virastojen on aina oltava vastuussa tehtäviensä suorittamisesta ja siitä, että ne noudattavat asiaankuuluvia lainsäädäntö- ja toimintakehyksiä;
 5. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että lainvalvontaviranomaisten voimankäyttö on kaikissa tilanteissa laillista, oikeasuhteista ja tarpeellista ja että siihen turvaudutaan vasta viimeisenä keinona ihmiselämää ja fyysistä koskemattomuutta suojaten; toteaa, että summittainen voimankäyttö väkijoukkoja vastaan on vastoin suhteellisuusperiaatetta;
 6. panee merkille toimittajien ja valokuvaajien tärkeän tehtävän kohtuutonta väkivaltaa koskevien tapausten raportoimisessa ja tuomitsee kaikki tapaukset, joissa heihin on tarkoituksellisesti kohdistettu väkivaltaa;
 7. katsoo, että väkivallan kohdistaminen rauhanomaisiin mielenosoittajiin ei voi koskaan olla hyväksyttävä ratkaisu vuoropuhelussa tai politiikassa;
 8. on tietoinen, että poliisi, jonka joukossa on myös ollut monia uhreja, toimii vaikeissa olosuhteissa, mikä johtuu erityisesti joidenkin mielenosoittajien vihamielisyydestä mutta myös liiallisesta työmäärästä; tuomitsee kaikenlaisen henkilöihin tai omaisuuteen kohdistuvan väkivallan, jota harjoittavat väkivaltaiset militanttимиelenosoittajat, joiden ainoana tarkoituksena on harjoittaa väkivaltaa ja vahingoittaa rauhanomaisten mielenilmausten oikeutusta;
 9. kannustaa jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisia osallistumaan aktiivisesti Euroopan unionin lainvalvontakoulutusviraston (CEPOL) tarjoamaan koulutukseen ”Yleinen järjestys – suurten tapahtumien poliisivalvonta”; kannustaa jäsenvaltioita vaihtamaan asiaa koskevia parhaita käytäntöjä;
 10. korostaa, että on tärkeää varmistaa turvallisuuden ylläpitotoimiin osallistuvien lainvalvontaviranomaisten, poliisien ja sotilaiden turvallisuus protestimielenosoitusten aikana;

11. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Euroopan neuvostolle, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestölle ja Yhdistyneille kansakunnille.